Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31194

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i, 1998 y?l?nda Y. R. Zoralo?lu taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Temel amac?, özellikle ö?retmen popülasyonunda ya?anan mesleki stres düzeyinin, kurumsal i?leyi? üzerindeki olumsuz yans?malar?n? ve sonuçlar?n? ölçmektir. Ölçek, bireysel stresin örgütsel düzeyde yol açt??? devams?zl?k, i?ten ayr?lma niyeti, motivasyon dü?üklü?ü ve azalan i? performans? gibi ç?kt?lar? nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler. Bu geli?tirme çal??mas?, e?itim kurumlar?nda stres yönetimi ve örgütsel davran?? alanlar?na önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Stres, Örgütsel Do?urgular, Mesleki Stres, Ö?retmen Stresi, Ölçek Geli?tirme, ?? Yükü, Örgütsel Davran??, Kurumsal Etki.

Yazarlar

Y. R. Zoralo?lu.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, profesyonel ya?amda kar??la??lan stresörlerin, bireysel psikolojik yans?malar?n?n ötesinde, çal??t??? kurumun verimlili?ine ve i?leyi?ine olan olumsuz etkilerini tespit etmektir. Ölçek, özellikle e?itim sektöründe çal??an bireylerin ya?ad??? yo?un mesleki stresin, örgütsel davran?? ve ç?kt?lar? nas?l etkiledi?ini belirleyerek, yöneticilere ve politika yap?c?lara müdahale alanlar?n? saptama konusunda veri sunmay? amaçlamaktad?r.

Bu araç, stresin örgütsel düzeydeki maliyetini (örne?in, yüksek personel devir h?z?, artan hata oran?, dü?ük i?birli?i) ölçülebilir hale getirmeyi hedeflemi? ve böylece stresin sadece bireysel bir sorun de?il, ayn? zamanda kurumsal bir risk faktörü oldu?unu ortaya koymu?tur.

Yap? (Konstrukt)

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i, birincil olarak "Stresin Örgütsel Sonuçlar?" (Organizational Outcomes of Stress) yap?sal kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, mesleki stresin neden oldu?u ve organizasyon içinde gözlemlenebilen, genellikle olumsuz olan davran??sal ve tutumsal sonuçlar? ifade eder.

Ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar genellikle ?unlar? içerir:

??ten Ayr?lma Niyeti: Bireyin mevcut i?inden ayr?lma veya kariyer de?i?tirme e?ilimi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Örgütsel Ba?l?l?kta Azalma: Kuruma olan sadakat ve aidiyet duygusunun zay?flamas?.
Performans Dü?üklü?ü: Stres nedeniyle görevleri etkin bir ?ekilde yerine getirmede ya?anan yetersizlik.
Devams?zl?k ve Geç Kalma: ??yerinde bulunma s?kl???n?n ve dakikli?in azalmas?.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Zoralo?lu'nun (1998) doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Tez çal??mas?, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ve kapsaml? ölçtü?ünü belirlemek amac?yla çe?itli geçerlik analizlerini içermi?tir.

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, stresin örgütsel do?urgular? yap?s?n?n tüm boyutlar?n? temsil edip etmedi?i uzman görü?leri ile de?erlendirilmi?tir.
Yap? Geçerli?i: Ölçe?in alt?nda yatan teorik boyutlar? do?rulamak amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, doktora tezi sürecinde akademik standartlara uygun olarak içerik, ölçüt ve yap? geçerli?i çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? gösteren önemli bir psikometrik özelliktir. Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri de tez çal??mas? bünyesinde detayl?ca ele al?nm??t?r.

Genellikle kullan?lan güvenirlik yöntemleri ?unlard?r:

?ç Tutarl?l?k (Cronbach Alfa): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarl? oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek katsay?lar, maddelerin ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? ölçmek için belirli bir aral?kla ayn? popülasyona tekrar uygulanm?? ve sonuçlar aras?ndaki korelasyon incelenmi?tir.

Orijinal kaynakta spesifik güvenirlik katsay?lar? yer almamaktad?r.

Faktör Analizi

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i, çok boyutlu bir yap?y? ölçtü?ü için geli?tirme a?amas?nda Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, stresin örgütsel sonuçlar?n?n hangi alt boyutlara ayr?ld???n? (örne?in, duygusal tükenme, kurumsal sinizm, davran??sal geri çekilme) belirlemeye yard?mc? olmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen ve her bir faktörün yüksek yük de?erine sahip maddelerden olu?tu?unu göstermelidir. Bu analiz, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lam?? ve ölçülen örgütsel sonuçlar?n birbirinden ayr??an ancak ili?kili boyutlar oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme (Self-Report Tipi)

Format: Orijinal tez çal??mas?nda derecelendirme bilgisi verilmemi?tir, ancak psikometrik geli?tirme ölçeklerinde yayg?n olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim Sektörü Çal??anlar? (Ö?retmenler)

Ya? Grubu: Yeti?kin Çal??an Popülasyon (Genellikle 25-60 ya? aras?)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelindeki ilk, orta veya lise düzeyindeki devlet ve/veya özel okullarda görev yapan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan, kat?l?mc?n?n kendi beyan?na dayal? (self-report) bir ölçüm arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Stres, ?? Tatmini, Tükenmi?lik, Stres Yönetimi, Örgütsel Ç?kt?lar, Kurumsal Psikoloji, E?itim Yönetimi, Ö?retmen Sa?l???.

Yazarlar ve ?leti?im Bilgileri

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Ölçe?in geli?tirildi?i dönemde yazar?n ba?l? bulundu?u kurum: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Y. R. Zoralo?lu taraf?ndan 1998 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle tezin referans gösterilmesi ko?uluyla

ARABPSYCHOLOGY.COM

serbesttir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazar veya ilgili üniversite (Hacettepe Üniversitesi) ile ileti?ime geçilmesi gerekebilir.

Test Y?l?: 1998

Ücret Durumu: Akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir.

Bu doktora tezi, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir durumdad?r. ?lgili ba?lant?: tez.yok.gov.tr

Kaynaklar

Zoralo?lu, Y. R. (1998). **Ö?retmenlerin mesleki stres kaynaklar? ve stresin örgütsel do?urgular?** (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri, bu kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Maddeler için Zoralo?lu (1998) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM